

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jaké změny přináší od roku 2026 novela rodinného práva v oblasti právní úpravy rozvodu manželství?

Dne 1. 1. 2026 nabyl účinnosti zákon č. [268/2025](#) Sb., kterým se mění zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“), a další související zákony (dále jen „novela“). Změny se dotkly především právní úpravy rozvodu manželství, rodičovské odpovědnosti a péče o nezletilé, výživného, řízení ve věcech rodinněprávních včetně výkonu rozhodnutí.

Jedny z nejpodstatnějších změn se týkají především právní úpravy rozvodu manželství, a proto je novela neformálně označována jako „rozvodová novela“. **V textu dále proto budou představeny změny v oblasti hmotněprávní a procesněprávní úpravy rozvodu.**

Změny hmotněprávní úpravy rozvodu

Zákonodárce v důvodové zprávě uvádí, že „[s]távající právní úprava rozvodu manželství a řízení o rozvodu obsahuje některé prvky, které jsou z hlediska aplikační praxe i právní teorie hodnoceny jako překonané. Tyto prvky komplikují a prodlužují proces rozvodu manželům, u nichž je rozvod nevyhnutelným řešením jejich situace. Nelze se přitom domnívat, že by na zachování těchto prvků v obecné rovině existoval veřejný zájem či zájem na ochraně některého z manželů.“[\[1\]](#)

Současná právní úprava rozlišuje mezi dvěma typy rozvodů, a sice rozvodem, při němž soud zjišťuje příčiny rozvratu manželství (tzv. sporný rozvod ve smyslu § 756 OZ), a zjednodušeným rozvodem na základě dohody manželů (tzv. nesporný rozvod ve smyslu § 757 OZ).

Při sporném rozvodu soud před účinností novely zjišťoval splnění tzv. kvalifikovaného rozvratu manželství, který představoval jediný rozvodový důvod. Tento pojem implikuje skutečnost, že manželství je zapotřebí rozvést z důvodu, že soužití manželů je hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno, a tedy manželství nadále neplní svůj účel. Proto nepřichází nadále v úvahu předpokládat, že manželské společenství bude obnoveno.[\[2\]](#) Napříště však není v souladu s ustanovením § 756 OZ po novele soud povinen tyto příčiny rozvratu manželství zjišťovat. To platí za předpokladu, že druhý manžel, který návrh na rozvod manželství nepodal, tvrdil existenci důvodu pro zamítnutí podle § 755 odst. 2 písm. b) OZ[\[3\]](#).

Zákonodárce se k výše uvedeným změnám rozhodl uchýlit především z důvodu, že samotný rozvrat manželství s ohledem na změny v hodnotovém vývoji společnosti nemá již takovou právní relevanci [s výjimkou tvrdostní klauzule dle § 755 odst. 1 písm. b) OZ].[\[4\]](#) Zároveň je patrná snaha klást důraz na skutečnost, že rozvod je institut soukromého práva ovládaný zásadou autonomie vůle.

V případě nesporného rozvodu se shora specifikovaný kvalifikovaný rozvrat nezjišťoval a soud manželství rozvedl toliko na základě dohody manželů, která kumulativně splňovala náležitosti dle § 757 OZ.

Novela zavádí novou explicitní rubriku ustanovení § 757 OZ nesoucí název „Smluvený rozvod

manželství“, čímž významově zpřesňuje dosavadní označení „nesporný rozvod“, který však doposud nepředstavoval legislativní pojem, jelikož se v textu OZ nevyskytoval. Ke změně pojmových principů, na kterých tento typ rozvodu spočívá, však v zásadním smyslu nedochází.

Drobná změna se dotýká také úpravy tvrdoštní klauzule dle § 755 odst. 2 písm. a) OZ, podle které nemůže být manželství rozvedeno, pokud by rozvod byl v rozporu se zájmem nezletilého nikoliv plně svéprávného dítěte manželů. Zájem dítěte na trvání manželství soud doposud povinně zjišťoval od kolizního opatrovníka dítěte soudně jmenovaného pro řízení o úpravu poměrů k dítěti na dobu po rozvodu. Uvedená povinnost soudu bude napříště podmíněna splněním podmínky, že zájem dítěte na trvání manželství bude soud zjišťovat obligatorně tehdy, bude-li to potřebné. Touto změnou je zákonodárcem reagováno především na spojení rozvodového řízení a řízení o úpravě poměrů nezletilých po dobu po rozvodu, jak bude podrobněji uvedeno níže.

Zároveň odpadá povinnost manželů prokazovat splnění podmínky absence soužití po dobu delší než šest měsíců [srov. § 757 odst. 1 písm. a) OZ před novelou]. Dle důvodové zprávy soudy splnění této podmínky věcně nezkontrolují a požadavek na jejím setrvávání neodpovídá mezinárodním trendům.^[5]

Změny procesněprávní úpravy rozvodu

Právní úprava rozvodu manželství dostala zásadních změn i v oblasti jeho procesních aspektů. Je patrné, že účelem je především přispět k výraznému zjednodušení rozvodového řízení.

Zcela zásadní změnou je spojení doposud samostatných řízení o rozvod manželství s řízením, v němž má být rozhodnuto o úpravě poměrů nezletilého po dobu po rozvodu (srov. nový § 398a zákona č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů; dále jen „ZŘS“). Právě uvedené však platí s výhradou, že takové spojení bude vhodné. V opačném případě může soud některou věc vyloučit k samostatnému řízení (§ 398a odst. 1 věta druhá ZŘS).

Spojení je nutno chápat tak, že rozvodové řízení se spojuje s řízením o úpravě poměrů nezletilého dítěte, a nikoliv naopak. To vyplývá i ze změn pravidel určování místní příslušnosti soudu, pokud mají manželé společné dítě, dle ustanovení § 383 odst. 2 ZŘS, podle něhož jsou ke spojenému řízení příslušné soudy, jež by při existenci oddělených řízení jinak byly soudy příslušnými k vedení řízení o úpravě poměrů k dítěti. V případě spojeného řízení proto místně příslušnými budou dle § 383 odst. 2 ZŘS ve spojení s § 467 ZŘS obecné soudy nezletilého dítěte.

Rozšiřuje se dále výčet podmínek v § 389 ZŘS, za jejichž splnění sice jednání ve věci konáno bude, avšak nemusí proběhnout výslech účastníků. To platí za podmínky, že z písemných podání nebo shodných tvrzení účastníků řízení vyplývá souhlas s rozvodem manželství a shoda na trvalém, hlubokém a nenapravitelném rozvratu jejich manželství, přičemž soud o jejich pravosti nemá pochybnosti. Jinak řečeno, výslech účastníků nebude důvodný v rozsahu skutečností, na kterých bude mezi manželi panovat shoda.

Další důležité změny se dotýkají povinnosti manželů účastnit se jednání, jejichž přítomnost za splnění zákonných podmínek nebude vždy nutná. Jednání není třeba nařizovat, pokud se rodiče dohodnou o úpravě poměrů dítěte na jiném soudním jednání (§ 398a odst. 2 ZŘS).

V neposlední řadě, v návaznosti na výše uvedené, nebude přípustné podat v tomto typu řízení odvolání pouze, jestliže soud rozhodl o rozvodu manželství na základě souhlasu manželů (§ 395 ZŘS). Změna se dotkla i výše soudních poplatků za návrh na zahájení řízení, jejichž výše v případě smluveného rozvodu činí 2 000 Kč a v ostatních případech 5 000 Kč.

Závěr

Výše popsané změny lze zcela jistě kvitovat. Je nutné ocenit především snahu zákonodárce zjednodušit a zefektivnit řízení, a to i s ohledem na zásadu hospodárnosti a rychlosti řízení, které se pozitivně promítají ve spojení řízení o rozvod manželství a řízení o úpravě poměrů nezletilých po dobu po rozvodu. Rovněž se do popředí dostává úmysl zákonodárce opustit dosavadní koncept řízení o rozvod manželství, které mohlo mít i svoji spornou povahu. Novela dále podporuje spíše preventivní přístup ve smyslu redukce konfliktů v rozvodových řízeních a reaguje na společenskou hodnotovou proměnu v nahlížení rozvod jako takový, stejně jako na dobu následující po rozvodu.

Mgr. Matěj Baloun,
advokátní koncipient

**sokol
novák
tdpa**

[Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Na strži 2102/61a
140 00 Praha 4

Tel.: +420 270 005 533
e-mail: info@sntd.cz

[1] Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. [268/2025](#) Sb., kterým se mění zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, č. 268/2025 Dz.

[2] SLOVÁČEK, Martin. § 755 [Obecné podmínky rozvodu]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. 2. vydání (3. aktualizace)*. Praha: C. H. Beck, 2024, marg. č. 5.

[3] Dle tohoto ustanovení nelze manželství rozvést, pokud by byl rozvod v rozporu se se zájmem manžela, který se na rozvratu porušením manželských povinností převážně nepodílel a kterému by byla rozvodem způsobena zvláště závažná újma s tím, že mimořádné okolnosti svědčí ve prospěch zachování manželství, ledaže manželé spolu již nežijí alespoň po dobu tří let.

[4] Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. [268/2025](#) Sb., kterým se mění zákon č. [89/2012](#) Sb.,

občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, č. 268/2025 Dz.

[5] Tamtéž.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)